

Posudek na diplomovou práci

Milan Klindera, Hudebníci zabývající se historicky poučenou interpretací v Česku na začátku 21. století, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy, 112 stran textu + přílohy

Práce Milana Klindery je v dobrém slova smyslu průkopnická. Je totiž netradiční a to hned v několika ohledech. Především díky volbě tématu. Dále pak v souvislosti se zvolenou a průběžně aplikovanou metodologií a v neposlední řadě i vzhledem k užívanému pojmosloví a terminologii.

Autor se rozhodl pokusit se zpracovat a zhodnotit aktuální význam a postavení zvláštní a vyhraněné skupiny hudebníků v prostředí české hudební kultury. Jedná se o hudebníky, kteří se rozhodli interpretovat hudbu minulosti způsobem, který se běžně označuje jako historicky poučený. V zahraničí se tomuto kulturnímu fenoménu věnuje muzikologie již několik desetiletí. A to nejenom tím, že na hudebně historickém revivalismu participuje aktivní badatelskou především ediční prací, ale také tím, že výsledky interpretů konfrontuje s historickými poznatky a v jejich duchu klade interpretům nové úkoly. Je časté, že hlavní lídři historicky poučené interpretace jsou zároveň i aktivními a významnými muzikology. K samotnému tématu pak v posledních dvou desetiletích vznikla řada objevených, ale často i diskutabilních studií, knižních titulů a byly organizovány i četné konference a semináře. V Českých zemích se toto propojení oboru a praxe v souvislosti s interpretací hudby starších stylových období doposud omezilo především na řadu zcela individuálně pojatých recenzí nahrávek v hudebně populárních periodikách a na nečetné novinové rozhovory s vybranými interprety. Často však bez znalosti dané problematiky ze strany tazatelů.

Milan Klindera se rozhodl pokusit se uchopit téma českých „historicky poučených“ interpretů co nejkompaktněji. Způsobil si tím řadu problémů, které však v naprosté většině vyřešil podnětným a přijatelným způsobem. Na diplomovou práci se připravoval již předchozí prací seminární, kterou nazval *Autenticita v interpretaci staré hudby* (ÚHV UK FF, Praha 2006), kde se pokusil o náhled do literatury a o vytčení aktuálních témat, které jsou ve světě v naznačených souvislostech diskutovány. Práci rozdělil vcelku logicky do dvou oddílů a 6 kapitol. *První oddíl* je formulován obecně. Autor přináší v úvodních částech práce definice hlavních pojmů, s kterými následně pracuje. Týkají se celé oblasti historicky poučené interpretace a stavu bádání k tomuto tématu. V průběhu tohoto textu se autor v různých souvislostech zamýšlí nad možnostmi a způsoby reflexe tohoto interpretačního hnutí. Dochází zákonitě k poznání, že se nejedná o společenský fenomén, který by zasahoval pouze do procesu poznávání hudby vzdálených staletí, ale že to je proces, který se snaží obnovit, respektovat, udržovat či i komerčně využívat kulturní projevy i zcela nedávné. Metodologické postupy při zpracovávání těchto otázek zákonitě čerpají i z příbuzných humanitních oborů, především sociologie a svým způsobem i filozofie, estetiky či kulturologie. Autor dochází k několika závěrům. Ten nejdůležitější, který opakovaně vybízí k následným diskusím je, že : „existence něčeho jako „autentická interpretace“ je vlastně elementárně nemožná“ (str. 44) a že celé hnutí je třeba chápat jako neustálý proces hledání a ověřování interpretačních možností, „které mohou sloužit jako východiska pro utvoření vlastního moderního interpretačního stylu – kompletně současného a k tomu nejmodernějšímu ze současných“ (s.45). Tyto „pochybnost“ sice bere autor v úvahu, ale zároveň uvažuje o denní praxi celého procesu revivalismu. V jakémsi tradičním antagonismu „historicky poučený a tradiční“ uvažuje dále a především klade i otázky a eviduje odpovědi. Sobě i širokému okruhu

zvolených interpretů. Záměruje se na interprety barokní a raně klasicistní hudby (toto zaměření není vždy z textu patrné a autor někdy vytváří dojem, že se zabývá vážnou hudbou v celém kontextu jejího vývoje). Těmto interpretům, které zahrnuje do specifické "komunitní identity", věnuje druhý oddíl své práce, který nazývá Výzkum. Pro získání poznatků zvolil cestu osobních rozhovorů, v rámci kterých podchytil názory a postoje více jak 40 osobností. Získal tak rozsáhlý materiál, který vypovídá o stavu sebereflexe celého hnutí. Tento materiál se autor pokusil rozčlenit, v podstatě v souvislosti s logikou a návazností kladených otázek a charakterizovat smysl, tendence a perspektivy historicky poučené interpretace v České republice. Zvolený postup se ukázal být v mnoha ohledech podnětný, zároveň však přinesl řadu problémů. Výpovědi ukázaly limity skutečného vybavení interpretů, zároveň však vedly k jednoznačnému pojmenování problémů, které především souvisejí s fungováním našich hudebních institucí a se zázemím celého interpretačního stylu. Problematickým se jeví především nedostatečné „myšlenkové zázemí“ celého hnutí. Výpovědi interpretů většinou sdělují každodenní problémy, osobní averze a více nebo méně vypointované legendy. Práce podle mého soudu ukázala nedostatečnou schopnost interpretů reflektovat sama sebe v kontextu celé české hudební kultury. Díky tomu má práce Milana Klindery poněkud rozpačitý závěr. Dílčí poznatky jsou uvedeny průběžně a tak autor zvolil místo závěru metodu vytčení hypotéz. Je to pochopitelné a v podstatě přijatelné a to i vzhledem k šířce a nezpracovanosti zvoleného tématu.

Předloženou práci chápu jako velice osobitý a jak už jsem v úvodu zdůraznil ojedinělý vstup do problematiky. Je proto pochopitelné, že mnohem více otázek práce klade, než je schopná zodpovědět. Na práci oceňuji přehlednost a osobitosti zpracování. Věřím, že bude mít pokračování, především v tom, že podnítl další dílčí studie k tématu.

Práci považuji za zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

PhDr. Petr Daněk, PhD.

Praha, 22.5. 2007